

mišljeno in modro nasnovano spomenico, ki je bila od g. ministra pohvalno sprejeta. Poslanci dr. Tonkli, Nabergoj in dr. Vitezič so se posebič potegovali za nas, a naposled vsi poslanci po g. vitezu Schneid-Treuenfeldu tirjali od ministra dr. Pražaka pomoči zoper sodnije, ki nečejo slovenskih vlog sprejemati. Sedaj čujemo, da izide kmalu okrožnica, ki bo sprejemanje slovenskih vlog zaukaževala, a g. minister Konrad je prvo drobtinico djanske enakopravnosti Slovincem nadrobil. V dokaz navajamo sledeči najnovejši njegov ukaz.

Dne 1. aprila 1881 štev. 2178 je naučni minister baron Konrad-Eibesfeld, gojenec slovenskega pisatelja dr. Murka, zaukazal vpeljati slovenščino kot učni jezik za nekatere predmete v ljubljanskem pripravnišči za ljudske učitelje in učiteljice tako-le: 1. v slovenščini se ima podučevati: a) v moškem oddelku: veronauk, slovenski jezik, matematika geometrično risanje, naravoslovje, sadjerejstvo in metodika, b) na ženskem oddelku: veronauk, slovenski jezik, aritmetika, geometrično oblikoslovje, ženska ročna dela in metodika. 2. Vsi drugi predmeti podučevati se imajo v nemškem jeziku, 3. Pri poduku v petji rabiti se imajo nemške in slovenski pesni, 4. Pri vseh predmetih se ima ozir jemati na nemška in slovenska imena ali terminologijo; ravno tako se ima ozir jemati v praktičnih vajah in pismenih nalogah na oba deželna jezika. Ta naredba stopiti ima v moč s pričetkom prihodnjega šolskega leta 1881/82.

To je prva drobtinica djanske ravnopravnosti dane Slovincem. Sprejememo jo z veseljem proti temu, da nam postane prvi korak in stopnica do popolne enakopravnosti. Najprvle želimo podobnega zaukaza za učiteljske v Mariboru!

Slovenskim svojim poslancem pa smo dolžni obraniti vse zaupanje, čast in hvalo!

Govor poslanca barona Goedelna za polajšanje gruntne davka na Štajerskem.

II. Dobro sprevidim, da vlada stori kolikor le mogoče, da bremena olajša onim posestnikom, ki dobijo sedaj večji gruntni davek. Zlasti povdarja, da bo ozir jemala na uspeh pri reklamacijah. Prav in dobro. Vendar ta uspeh je še neznan. Ako pa obveljajo g. Schaupovi nasveti, tedaj vemo, za koliko se bremena olajšajo štajerskim posestnikom pri gozdih, planinah, pašnikih in travnikih. Zato sem prisiljen glasovati za te nasvete. Vendar gledé na želje, koristi in potrebe svojih volilcev, ki so v ogromnem številu vinogradarji, prosim tudi tem olajšav dovoliti. Neizmerno potrebni jih so. Čisti prihodek štajerskih vinogradov je previsoko vcejen. V mariborskem okraji bode vinogradom, ki so v II. vrsti, davek pozvišan do

blizu 300%. Po starem katastru je plačati dače 11 fl., sedaj 32 fl. Ena joha da poprek le 2 štrtinjaka mošta. Od preše prodani štrtinjak velja 40 fl. Joha daje tedaj 80 fl. dohodka. Temu je treba 63 fl. potroškov odšteti. Ostane toraj čistega dohodka ne 42 fl. ali 44 fl., ampak 17 fl. No, in kde so pa nesreče po toči, mrazovih, nalivih, plazih itd.?

Res obžalovanja vredni so naši vinogradarji, da so jih cenilne okrajne in deželne komisije tako grozno visoko vcepile. V drugih deželah so možje veliko bolj modro vcejevali. V Krškem na Kranjskem je I. razred nastavljen na 20 fl. 50 kr., II. na 15 fl. 50 kr. in III. na 11 fl. 50 kr. V Mariboru pa kaže I. razred 42 fl., v Ptuji 44 fl., v Ljutomeru 38 fl. 50 kr. V Gorici ima I. oddelek v I. razredu 25 fl., v II. 16 fl., v III. 9 fl. Ravno tam v II. oddelku kaže I. razred 25 fl., II. 20 fl., III. 14 fl. V Kopru v Istriji, kder izvrstni „Refoško“ zori, odmerjenih je za I. razred 20 fl., za II. 15 fl. 50 kr., za III. 11 fl. 50 kr., v Primorskem Jeseni I. 21 fl., II. 15 fl., III. 10 fl., v Spletu v Dalmaciji, kder se prideluje dobra kapljica „Vugavska“ I. 14 fl. 50 kr., II. 11 fl. 50 kr. in III. 8 fl. 50 kr. blizu Dobrovnika I. 9 fl., II. 6 fl. III. 4 fl., blizu Zadra I. 9 fl., II. 5 fl. 30 kr., III. 4 fl. Tako nizko vcejeni so vinogradi, o katerih ves svet zna, da rodijo izvrstnih vin, a pri nas so tarife tako neprimerno visoko nastavljene!

Slavna gospoda, iz povedanega je dovolj jasno, kako neugodna da je nova vceinitva štajerskim vinogradarjem. Zatoraj prosim, blagovolite na to ozir vzeti in sprejeti Schaupov predlog, kakor ga jaz slavnej zbornici štajerskim vinogradarjem na korist prenašenega svetujem: za Štajersko se znižajo tarife pri travnikih za 5%, pri pašnikih in planinah za 5% pri gozdih in vinogradih pa za 20%.

Tako je naš poslanec g. baron Goedel javno govoril in pokazal, da mu je veliko več mar za koristi svojih volilcev, kakor pa liberalnim kričanjem, ki so celo nevoljo novega gruntne predelavanja zakrivali in nas po previsokih vceinitvah spravili v nesrečo, iz katere še nam niti cesar več pomagati ne morejo. Ščuvati, naše poslance obrekovati, legati, to je liberalcem od nekdaj v navadi, ali ljudem pomagati in bremena olajšati, tega pa ne znajo in pogosto niti nečejo!

Gospodarske stvari.

Čebeloreja.

Nekoliko let sem se je na polji kmetijstva po ustanovitvi kmetijskih zavodov, po izobraževanju gospodarskih društev, razširjanji kmetijskih časnikov i listov, napravljanji razstav, strokovnjaških tečajev i dopolnjenji gospodarskega postavodajstva, mnogo storilo. Prospeli vsi prizadevanji se

sedaj še presoditi ne more i povzdiga sama je še tako mlada, da jej ni mogoče v obče določno in celotno zmagati. Čeravno je vsled razvijanja političnega življenja danes zemljišče in imovina, kakor tudi poklic kmeta prost težkih vezi i mogočnega jarma preteklih časov, je vendar misel naših gospodarjev ostala še nekoliko udana neke danjim navadam, predsodku i bojazljivosti. To je veljalo i še posebno velja od čebeloreje, od druge od dela kmetijskega, koji nosi pri razumnem ravnanji najlepší dobiček.

Vzrok tega se ima iskati osobito v tem, da se je čebeloreja do najnovejšega časa brez temeljitih vednostij obdelovala. Glavna svrha, glavni cilj razumne čebeloreje je, si osvojiti voditev čebelinega življenja v vseh delih, pomnožitev zalega, pridobitev matic, varstvo pred boleznijo i pred sovražniki itd. Le če se to vse popolnoma pravilno vrši, zamore čebelorejec vspeh pričakovati in doseči.

Razširjanje razumne čebeloreje na podlagi izvedeb, izvršenih po mislečih možeh, osobito po župniku Dzierzonu, podučevanje v namen odpravljenja marsikterih brezsrčnih navad, (kakor moritev čebel ob jeseni itd.) vpeljava pripravnih stanišč, v kojih se lahko s čebelami brez truda i naravno ravna — to je namen našega društva i osvedočenim smo, da bode ta namen od vseh strani pripoznan. Akoravno ta oddelek kmetijstva še tako rekoč v zibeli leži, se vendar nadajamo, da dosežemo s pomočjo naših gospodarjev najlepši vspeh. Vabimo tedaj p. n. prebivalce i umne gospodarje okolice Celjske k pristopu v naše društvo in upamo trdno, da se ne bomo motili v svojem pričakovanji, da bo naše društvo z ozirom na mali letni donesek (1 forint za delajoče, 2 forinta za podporne ude) v kratkem lepo število društvenikov imelo. Vsak društvenik dobi brezplačno čebelarstveni list na dom.

Pristopna oglasila sprejema g. Mat. Kresnik, učitelj v Celji.

Podružnica čebelarstvega društva v Celji 9. aprila 1881.

M. Kresnik, načelnik. Ivan Gabršek, tajnik.

Konjska bolezen „smrkelj“.

(Spisal A. Folakovski, dež. okrajni živinozdravnik.)

II. O uzrokih te bolezni se nič zanesljivega ne ve. Največja krivda se pripisuje takim razmeram, ktere konja slabijo, toraj slaba, nezadostna in nenavadna klaja, presilno in prekomerno delo, zaduhli hlevni zrak in druge dolgotrajne bolezni. Ali toliko pa je skušnja do gotovosti pokazala, da je smrkelj nalezljiv.

Kakor je bilo uže povedano, prihaja smrklevi strup iz takih gumpic, ki so se razpustile in ki so se na nosne sliznici bile naredile. Ta strup se pomeša z vozgrivim iztokom iz nosa in tako je tudi umevno, zakaj da je smrklevi strup prava smrkleva okužnina v iztoku iz nosa najti pa tudi

na krastah. Razun tega pa je smrkleva in črna okužnina na vsem, kar je s smrkovim ali črvičim konjem kakor koli v dotiko prišlo, n. pr. konjska oprava, voje pri vozu, napajavna posoda, jaslji itd. Že prej je bilo na kratko omenjeno, da se smrklevi in črvič strup ne samo na konje, ampak tudi na človeka prenesti more. Posebno nevarno je, če ima človek ranjeno roko in če ta strup v rano pride ali pa na tanko in nježno kožo v obrazi, na ustnicah, na očesih itd. Skušnje so pokazale, da so tako s konjskim smrklevim ali s črvičim strupom ostrupljeni ljudje silno nevarno zboleli. Kri se jim je razsedla in smrt je bila gotovo žalostni konec takih nesrečnikov. Zato ne moremo dosta opominjati, naj se s tako boleno živalijo kolikor mogoče previdno ravna. Iz povedanega bode pa tudi vsakemu pametnemu jasno, zakaj postava tako ostro zapoveduje, da se naj hipoma gosposki naznani, če je kje takšna bolena žival pri hiši.

Sejmi. 23. aprila Ivnik, sv. Jurij na Pesnici, Kaniža, Ptuj, Slivnica, Dobje. 24. aprila Rogatec, Klek, sv. Jurij na južni želez., Mozirje; 25. aprila sv. Jurij na Ščavnici, sv. Jurij pod Tabrom, Gotovlje, Kostivnica, Vozenica, Dol, Vojnik, sv. Lenart v Slov. goricah, Središče, Marija snežnica, Cerkovice; 26. april Kozje, Orehova ves pri Brežicah.

Dopisi.

Iz Ptuja. II. (Skupščina okrajnega zastopa.) Če si sedaj poglednemo može, kteri so se proti okrajnej hranilnici oglasili, in one, ki so za njo govorili, kaj vidimo? Odgovor. Vidimo, ka so proti govorili sledeči štirje in sicer najprej Dr. Bresnig ptujski župan, ki je kakor župan ob ednem ravnatelj in advokat mestne hranilnice. Kot taki imade pravico tožiti vsakega, komur je nemogoče ob pravem času obresti plačati. V javnih listih se že večkrat čitalo in nikoli ni preklicalo, ka mu te tožbe prinašajo na leto 6000 fl.; v Ptui samem pa se pogostem čuje, ka okoli 8000 fl. in da mu pre čisto ne prav, če kdor ob pravem času obresti prinese, ker mu pri takem odpadne dober zaslužek. Za Breznikom oglasil se je po neslanem čenčanju dovoljno znani Pisk, predstojnik posojilnični, ki z Ecklom iz posojilnice vleče na leto 1000 fl. Tretji protigovornik bil je Ebensfeldski grajščak Dr. Strafela. Hudi jeziki pravijo, ka pre za to, ker se nada za dve leti zopet ptujski župan in s tem ravnatelj in advokat mestne hranilnice postati. Iz njegovega govorjenja se nam zdelo, ka je ta mož nekda moral biti strahoviten samodržec, ter da so se njegovi podložniki kar pod mizo, pod klopi, v zapečnjak in po vseh kotih poskrili, kedargod se je njim, njih sivo stranski poglednovši, zapretil: „Jaz bom Vas . . .“ Ali časi se nekako čudno menjajo. „Tempora mutantur“ pravili so stari Rimljani. „Kolo